

Referanser:

Arkivsak: 22/03282-55

Saksdokumenter:

Grunnsteinsnedleggelse, bokmål og nynorsk
Avvigsling av kirkebygg, bokmål og nynorsk

Høring – Ordninger for grunnsteinsnedleggelse og avvigsling av kirkebygg

Sammendrag

I forbindelse med revisjonen av vigslingsliturgiene, skal også ordningen for grunnsteinsnedleggelse revideres (KR13/25, BM 21/25). Liturgisaken følger kapittel tre i Regler for saksbehandling i liturgisaker.

Nemnd for gudstjenesteliv har, i tråd med saksbehandlingen i liturgisaker, utredet liturgisaken, og Bispemøtet har uttalt seg (BM 29/25) og Kirkerådet bes nå ta stilling til om ordningene skal sendes på høring.

Denne saken redegjør for de foreslåtte ordningene og anbefaler at Kirkerådet sender ordningene Grunnsteinsnedleggelse og Avvigsling av kirkebygg på høring sammen med ordningen for vigsling av kirkebygg.

Forslag til vedtak

Kirkerådet sender ordningene Grunnsteinsnedleggelse og Avvigsling av kirkebygg på høring. Høringen av disse ordningene følger høringen for Vigsling av kirkebygg og alminnelige bestemmelser.

Saksorientering

Bakgrunn

Kirkerådet og Bispemøtet igangsatte i 2018 liturgisak om vigslingsliturgier for kirkelig tjeneste og kirkebygg (KR 32/18, BM 24/18). Liturgisaken følger kapittel 2 i [Regler for saksbehandling i liturgisaker](#). I arbeidet med vigslingsliturgiene ble det

også klart at det er behov for å revidere tilhørende ordninger, i dette tilfellet ordningene for Grunnsteinsnedleggelse, Vigsling av lokale til kirkelig bruk, Gjenåpning av kirke, Kirkejubileum, Nytt orgel og Vigsling av kirkegård. Bispemøtet og Kirkemøtet vedtok derfor liturgisak for disse ordningene (KR 13/25, BM 21/25). Liturgisaken følger kapittel 3 i Regler for saksbehandling i liturgisaker.

Ordningene Vigsling av lokale til kirkelig bruk, Gjenåpning av kirke, Kirkejubileum og Nytt orgel er innarbeidet i Vigsling av kirkebygg og Alminnelige bestemmelser. Ordningen for Grunnsteinsnedleggelse er revidert og presenteres i denne saken.

Kirkerådet og Bispemøtet har også vedtatt at det skal utarbeides en ordning for avvigsling av kirkebygg (BM 7/23, KR 13/25). Nemnd for gudstjenesteliv la dette først inn som et punkt i Alminnelige bestemmelser, men Bispemøtet fastholdt at avvigslingen burde være en egen ordning (BM 47/24). Denne saken presenterer derfor også en ordning for avvigsling av kirkebygg.

Både Grunnsteinsnedleggelse og Avvigsling av kirkebygg er mindre liturgiske ordninger og følger kapittel 3 i Regler for saksbehandling i liturgisaker. Ordningene er utredet av Nemnd for gudstjenesteliv, behandlet i bispemøtet (BM 47/24, BM 6/26) og sendes nå videre til Kirkerådet. Nedenfor blir det redegjort for endringer og innhold i ordningene.

Grunnsteinsnedleggelse

Alminnelige bestemmelser angir overordnede sider ved grunnsteinsnedleggelse i punkt 2-4. De fleste punktene i ordningen er ikke berørt av revisjonen. I det følgende blir kun leddene som er endret kommentert.

Generalrubrikker

Den første av generalrubrikkene er ikke endret. Den angir at ordningen er svært fleksibel og tilpasses lokale forhold.

Den andre generalrubrikken i ordningen er identisk med punkt to i Alminnelige bestemmelser for kirkebygg. Her angis hvem som forretter grunnsteinsnedleggelsen og hvem som innbys.

Ledd 4 | Bønn og skriftlesning

I dette leddet er det lagt til en bønn som sier noe om stedet hvor kirken skal bygges, arbeidet med å reise kirkebygget, fellesskapet i kirken og Jesus som den ene sanne grunnvoll (1. Kor 3,11).

Etter bønnen følger en innledning til skriftlesningen. Som i dagens ordning angir rubrikkene at en benytter «denne eller en lignende innledning». Det reviderte forslaget til innledningsord har snudd om på motivene i dagens ordning og starter nå med å si noe om det kristne fellesskapet, før beskrivelsen av bygningen. Når det kristne fellesskapet beskrives, anvendes bilder fra 1. Kor 12 om kirken som Kristi kropp.

For å tydeliggjøre at ikke alle tekstene skal leses, er de marker med bokstavene A-D. Alle lesningene er også en del av dagens ordning, men to av de gammeltestamentlige alternativene er tatt ut.

Ledd 5 | Tale

I dagens ordning er talen lagt etter en salme og like før grunnsteinsnedleggelsen. I forslaget er talen flyttet frem og kommer mellom skriftlesningen og trosbekjennelsen.

Ledd 12 | Avslutning

Dagens ordning har lagt inn en mulig avslutning etter velsignelsen og salmen. Dette er tatt ut i forslaget.

Avvigsling av kirkebygg

Ordningen for avvigsling omtales i Alminnelige bestemmelser som punkt 16.

Avvigslingsgudstjenesten er først og fremst en feiring av og takk for det som er skjedd i kirkebygget. Samtidig skal avslutningen av gudstjenesten markere at kirkelig bruk av rommet avsluttes. Selve ordningen for avvigsling av kirkebygg består av seks generalrubrikker. I det følgende presenteres disse punktene.

Første punkt

I dette punktet gjøres det klart at avvigslingen ikke er knyttet til ett spesielt punkt i gudstjenesten, men skjer ved gudstjenesten som helhet. Det angis hvem som forretter gudstjenesten og at den følger Ordning for hovedgudstjeneste så langt det er hensiktsmessig. Formuleringen «så langt det er hensiktsmessig» skal ivareta behovet for tilpasning til lokale og aktuelle forhold.

Andre punkt

Her beskrives inngangsprosesjonen. Det åpnes for at ringes med alle klokkene, slik som ved vigsling av kirkebygg.

Tredje punkt

Ved en avvigslingsgudstjeneste skal samlingsbønnen fra dette punktet anvendes. Slik som samlingsbønnen ved vigslingsgudstjenesten, har også samlingsbønnen ved avvigslingen flere motiver fra Salme 36. Dette er med på å vise sammenhengen mellom de to kirkelige handlingene.

Fjerde punkt

Som nevnt over, er takk en vesentlig del av avvigslingsgudstjeneste. Punkt fire inneholder derfor en takkebønn som bes på egnet sted i gudstjenesten.

Femte punkt

Ved gudstjenesten avslutning, i ledd 26 Utsendelse, følger en stadfestelse av at kirkebygget ikke lenger er innviet til kirkelig bruk. Denne erklæringen får den utformingen som er angitt i ordningens femte punkt.

Sjette punkt

Det siste punktet i ordningen angir hvordan utgangsprosesjonen og utbæring av ulike gjenstander markerer at kirken tas ut av kirkelig bruk. I denne liturgiske

ordningen er det som bæres ut primært symbolsk og ikke uttømmende for hva som blir værende eller ikke værende i rommet. Hva som blir værende i kirkerommet etter at det tas ut av bruk må reguleres i andre forskrifter og regler i kirkeordningen.

Høring

Igangsettingen av liturgisak for grunnsteinsnedleggelse og avvigling presiserte at den skulle saksbehandles etter kapittel tre i Regler for saksbehandling i liturgisaker (KR 13/25, BM 7/23, BM 47/24, BM 21/25), § 7). Liturgisaker som behandles etter kapittel tre trenger ikke sendes på høring, § 10. Selv om det kan argumenteres for at det i ordningen for grunnsteinsnedleggelse er snakk om mindre liturgiske endringer, vil sekretariatet argumentere for å sende ordningene på høring. Dette er både fordi ordningen henger tett sammen med ordningen for vigsling av kirkebygg og fordi ordningen for avvigling av kirkebygg er en ny liturgisk ordning og derfor bør sendes på høring. Det er derfor hensiktsmessig å sende alle ordningene på høring sammen.

Økonomiske/administrative konsekvenser

De økonomiske og administrative konsekvensene for denne saken er i stor grad avhengig av om Kirkerådet sender ordningene på høring eller ikke. Selv om en høring er ressurskrevende, vil det kunne lette arbeidet med å se ordningene sammen med øvrige vigsliturgier. Når disse ordningene behandles samtidig, gir det mulighet for å se ordningene i sammenheng og bidra til at ordninger som relaterer til hverandre får et helhetlig uttrykk.